

guatge espontani, faci'm el favor, admirat amic, d'advertir-m'ho. Dels passatges de vostè sí que en tinc nota: *Un senyor de Barcelona* (ed. B. Selecta), 36; *Homenots*, del vol. x de la seva *O. C.*, pp. 37, 40, 68.»

No va contestar. La seva habitual agràfia? ¿Allò cervantí de «peor es ---» que tingué ocasió de dir altres cops en la seva vida? Fa uns deu anys, en conversa lleugera amb algú (que he oblidat, perquè sé que em féu poca impressió, com a home de poca edat), vaig sentir-li «crec que sí que es diu *un sòmies*». I fins n'hi ha una erudita explicació d'*AlcM*: «encreuament amb *andròmies*» (però un *sòmies* què és...?; és una andròmina...?). Encara crec que el fet històric és: un correctoret poc savi provà de corregir *sòmies* en *sòmnie*; el tipògraf ho espatllà; un correctoret més saviet, llegint en l'imprès sagarrenc *sòmies*, s'ho apuntà, i els correctorassos ho han difós.

El més curiós de tot és que *sòmies* ja és una supervivència («vida cloacal» si se'm perdona el neologisme llatí) del llatí vulgar. O algú voldrà parlar de metempsicosi, però quasi tant se val. Un esclau adulador s'exclama en els *Adelphi* terencians: «Tu... nisi sapientia es: ille, *somnium!*» (v. 395). I en qualsevol diccionari llatí es poden trobar diverses cites de l'ús que fan Plaute i Terenci de la frase elíptica: «*somnia!*» que bons llatinistes ens tradueixen «rêveries, chanson!», «tu rêves!» (*Phormio* III, 2.9; *Ad.* II, i, 50; cf. àdhuc cosa anàloga en un passatge de Ciceró, *De Natura Deum* I, 16).

Del gr. *ὑπνός*, sindònim i germà etimològic de *somnia*: *Hipnosi*; *hipnòtic* [Labèrnia 1888]; *hipnotisme* [DOrt.]. *Hipnotitzar*, *hipnotització*, *ador*, *-able*. I prefix *hipno-* de molts compostos.

1 RLR LXVI, 12; també ho escríu amb *-m* Alibert, *Gram. Occitana* I, 40, potser no pertot mera grafia afrancesada. — 2 Es veu que distingeixen *sò* en el sentit de 'el son' i *son* per 'la son': «Com diantre manetjàveu tanta de *son* --- quant jo repicava tan fort --- sí que havíeu aferrat fort el *sò* quant no me sentíreu ---», AMAlcover, *BDLC* XI, 319. Que el pagesívol filòleg es complagués en aqueixes escòries no animarà cap escriptor, ni usuari conscient de la llengua, a defensar tals formes confusionàries, aberracions que apatuesen un idioma torbant la comprensió de les idees essencials. *Sò* de *sonar* esdevé impossible! i Pep Gonella triomfant preconitza *sonido!* — 3 El que hi trobo és un passatge on el context demana un sentit diferent: una dona que està amb l'amant preferit, volent entretenir-ne un altre que s'espera defora, passant fred, va per apaivagar-lo perquè no faci escàndol: «ab veu *sonjosa*, de un forat que hi havia, lo crida» (VIII, § 7, 466.18f.); és clar que seria impertinent, i que sorpresa mentre estava fent-se l'amor amb un home, no podia tenir veu *ensonyada*; però que havia de parlar en veu baixa: en efecte l'original boccaccès porta: «all'uscio --- senza aprir punto, la donna con voce *sommessa*, da un pertugetto che v'era, el chiamò» (ed. 1961, 502.14f.). No és clar com s'explica aquest hapax *sonjós*: sembla que ha de ser un homòleg de l'it. *som-*

messo err. tip.? *somès* × *ça 'n jos* 'ací baix'? — 4 L'ús oficial mana escriure *s* simple en la inicial del segon membre quan precedeixen certs preverbis en vocal; i doble, darrere d'altres: és clar que calia *s* senzilla darrere *ultra*, *supra*, d'on també amb *contra*; en canvi es dobla darrere *re-*, *pre-*, *pro-*, apartant-se de l'ús llatí, àdhuc en mots com *prosseguir* contradient el llatí, tot i que es tracta de vers llatínismes: així *resseguir*, *ressortir*, *pressentir*, *pressuposar* (tanmateix *presagiar*); i d'altra banda *s* simple amb *entre-*, *sobre-*: doncs *ressaltar*, *ressalt*, però *sobresaltar*, *sobresalt*; *entresuat*, doncs posarem *entresonyat*; *ressorgir* però *resurrecció*. La norma sembla ser duplicació darrere preverbi monosíl·lab. En el cas de *resurrecció* segurament no hi havia més remei; no obstant hi ha simple darrere *co-* monosíl·lab (*cosinus*, *cosecant*, i també *co* amb *senyor*, que és quasi forçós escriure *co-senyor*). Val a dir que és complicat i de mal recordar. ¿No hauria valgut més simplificar-ho estenent més la duplicació? Almenys en mots tan populars com *sobresalt*, costa d'acostumar-s'hi. — 5 Així arriba fins a l'Alt Aragó: «he *soniáto* i *tenié* una pesadilla» em contava a Bielsa la vella amiga Rosa Vidaller, 1965. — 6 En el País del Pler, ens deixen saber els curadors d'*O. C.*, *Per.*, 964b, que la versió en llenguatge disciplinat fou «*Somnia* tu d'ella: / dorm; ja hem parlat prou». Havia escrit primer «tu amb ella» i un censor zòilic devia criticar-li aqueixa sinèresi «pecadora»; ell (o qui sap?) hi cedí posant d'ella, matís dolent que esborra la noció de somnieig apassionat. És veritat que en totes dues versions ho posa amb *mn*, o ¿hi ha també la mà del Zoilos, responsable, en aquestes mateixes edicions, de l'estulta lesió contra Maragall que he denunciat en el vol. II, 20b41? — 7 Complementant: *somniar*, AMAlcover, *BDLC* XI, 331; MGadea, *T. del Xè* II, 100; *somiá* fins al capdamunt dels Pirineus: Tavascan, Estaon, Farrera, Esterrí de Cardós, Areu i Tor de V. Ferrera (1932-34).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *malson*, *so* 'son', *sonada*, *sonquera*, *sonyaguera*, *sonyera*, *soner*, *sonera*, *soneta*, *sonós*, *ensonat*, *sonillós*, *soniós*, *sonillera*, *ensonellar-se*, *ensonyellar-se*, *desonillar-se*, *desensonillar-se*, *suny*, *sunyer*, *mossèn Sunyer*, *son-sunyer*, *ensonyat*, *ensonyar-se*, *ensomiat*, *desensonyar-se*, *ensonyament*, *entresonyat*, *entresomiat*, *entresomni*, *entreson*, *somni*, *sopni*, *somi*, *sòmit*, *sòmmit*, *sòmits*, *somiari*, *somniar*, *ensomniat*, *somiacions*, *somiada*, *somiador*, *somniós*, *somiós*, *somniosament*, *somniositat*, *somnieig*, *somieig*, *somiejar*, *ensomiari*, *ensomni*, *ensomniador*, *somnolent*, *somnolència*, *insomni*, *insomne*, *semisomni*, *somnàmbul*, *somnambulisme*, *somnambúlic*, *somniífer*, *prim-son*, *somiafreda*, *somia-truites*; *sòmies*, † *sòmies*, *sòmnie*, *hipnosi*, *hipnòtic*, *hipnotisme*, *hipnotitzar*, *hipnotització*, *hipnotitzador*, *hipnotitzable*, *hipno-*, *sonjós* [n. 3].

Son..., en noms de llocs balears (i empordanesos: